

PROCES VERBAAL VAN VERHOOR VAN GETUIGE-DESKUNDIGE

Op verzoek van de BuitenParlementaire OnderzoeksCommissie 2020 (BPOC2020) heb ik, mr. Frank Stadermann, vandaag als getuige-deskundige gehoord een persoon die mij opgaf te zijn:

Naam: Renate Tillema - Schoon
Geboortedatum: 13 oktober 1969
Geboorteplaats: Roermond
Beroep: psychiater (vrij gevestigd)

De getuige-deskundige heeft het volgende verklaard:

“Ik beloof dat mijn hierna volgende relaas naar eer en geweten zal zijn. U mag mijn verklaring beschouwen alsof hij onder ede is afgelegd.

Ik ben arts sinds 1996 en toen heb ik de eed van Hippocrates afgelegd. Die eed houdt in dat ik zal zorgen voor zieken en dat ik de ander geen schade zal berokkenen. De eed is langer, maar dit is een belangrijk aspect daaruit waaraan ik mij in het bijzonder gebonden voel. Ik heb ervaring op diverse gebieden waaronder als verslavingsarts. Ik ben mij naderhand gaan specialiseren als psychiater en heb die specialisatie voltooid in 2016. Daarna heb ik mij vrij gevestigd als psychiater. Als psychiater werk ik met kwetsbare mensen die last hebben van angststoornissen, paniek, depressies, posttraumatische stress, autisme en verslavingsproblematiek. Al vrij snel na de lockdown van begin maart 2020 bespeurde ik bij mijn patiënten veranderingen. Sommigen reageerden: “wel fijn, die rust, ik hoef even niets,” maar die opvatting veranderde in de loop der tijd. Ik zag dat in de maatschappij angst en verwarring omtrent de lockdown, het coronavirus, en de gevolgen daarvan ontstonden, waardoor de maatschappij als geheel in verwarring raakte. Dit heeft uiteraard consequenties voor psychiatrische patiënten, want mijn behandeling is erop gericht dat mensen weer kunnen deelnemen aan de maatschappij. Wanneer de maatschappij dan in verwarring is, maakt dat het allemaal moeilijker voor de patiënten. Eigenlijk kan ik beter zeggen dat het voor mij als psychiater gewoon niet mogelijk is om mensen te behandelen terwijl de maatschappij vervuld is van angst voor het coronavirus en voor de maatregelen, daarbij bedoel ik dan de boetes. Zo heb ik patiënten met een posttraumatische stressstoornis die in winkels door medemensen worden ontlopen (want die medemensen zijn bang en willen de anderhalve meter in acht nemen), waardoor die PTSS wordt getriggerd. Dit triggeren leidt ertoe dat mensen zich opnieuw afgewezen worden en dat zij het gevoel krijgen dat zij er niet mogen zijn. Deze mensen doen er niet meer toe, zo beleven zij dat zelf. Ik heb ook patiënten die slachtoffer zijn van seksueel misbruik in hun jeugd of als jongvolwassenen. Bij deze slachtoffers werd dan door de dader de mond met geweld dichtgehouden. Als ik dit zo vertel, begrijpt u dat de mondkapjesplicht voor deze mensen de hel is. Nu ik dit zo vertel word ik er zelf weer emotioneel van.

Voor mensen met autisme geldt dat zij bij uitstek last hebben van het feit dat het de anderen zijn die mondkapjes dragen, want mensen met autisme hebben moeite met het herkennen van gezichtsuitdrukkingen en emoties. Die waarneming wordt natuurlijk bemoeilijkt wanneer

de medemens een mondkapje draagt, waardoor niet alleen de mond, maar een groot gedeelte van het gezicht wordt afgedekt. Dit alles bemoeilijkt voor mensen met autisme de communicatie met anderen. De maatregelen die de overheid treft in verband met het coronabeleid, leiden tot een verdere sociale isolement. Juist dat weer meer sociaal geïntegreerd raken is voor nagenoeg al mijn patiënten van groot belang. Mijn patiënten hebben dus van die maatregelen in hoge mate last. Zij zijn eenzaam, met als gevolg een toename van het gebruik van met name alcohol. Sinds bekend is dat ik kritisch ben ten aanzien van de coronamaatregelen, word ik dagelijks door vreemden benaderd; mensen met problemen. Zo kreeg ik twee maanden geleden een e-mail van een mevrouw. Zij schreef mij dat zij over haar smetvrees en depressies heen was gekomen, maar door de maatregelen waren haar problemen, zo schreef zij, weer teruggekomen. Zij schreef dat voor haar het leven niet meer hoefde. Ik heb haar terug gemaïld en gevraagd contact met mij op te nemen teneinde met mij over haar doodswens te spreken. Hierop heb ik niets meer gehoord.

Ik heb over mijn ervaringen zoals hierboven beschreven gesproken met enkele collega-psychiaters. Zij bevestigden in mindere of meerdere mate mijn ervaringen.

Ik zou als arts/psychiater willen besluiten met het volgende op te merken: ik zie dat in de hele maatschappij de angst toeneemt. Het gevolg is dat mensen zijn gaan leven op een hoog stressniveau; zij ontspannen niet meer, en dat is slecht voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid. Daarnaast vrees ik dat de angst van de volwassenen, de ouders en leerkrachten, wordt geprojecteerd op de jeugd en dat er een hele generatie gaat opgroeien die getraumatiseerd zal zijn en ook onveilig gehecht zal zijn. Ik zie nu een maatschappij ontstaan waarin mensen naar elkaar kijken en op elkaar letten, en waarin mensen zich onveilig voelen.

Leiden
17 oktober 2020

Voorgelezen, volhard en in drievoud ondertekend,

.....

Renate Tillema

.....

Mr. F. Stadermann